

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓHIVATALhová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET”-E TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTIK:NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,
ref. theol. tanár, felelős szerk. sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára 10 fillér.

Felhívás.

Tisztelettel kérjük a „Vasárnap” azon t. olvasóit, a kik (1) egy koronát küldtek volt be, tehát előfizetésük már a április elsején lejárt, hogy előfizetési díjaikat a jelen év negyedre siessenek beküldeni, nehogy a lap szétküldésében akadály merüljön fel. A kik felhívásunknak nem tessnek eleget, azoknak lapunkat e hó végétől nem küldhetjük meg!!

A szerkesztőség.

Emlékezzünk a régiekről!

Hová fajult el a régi idők erkölcsös népe? A kedves, patriarchális szokásoknak ma már még nyoma is kiveszett népünkben. Mintha látnám a régi, egyszerű földműves családot csendes szombat estvén! . . .

A galambösz nagyapa — pápaszemmel orrán — hangosan olvas fel a bibliából. A család tagjai áhitatos képpel hallgatnak reá. A gyermekek is az asztal körül ülnek a karos lóczákon, ártatlan lelküket meghatja az egyszerű, de szívhez szóló hangon elmondott történet. Csak a legkisebbik alszik édes álmot jó anyja ölében.

Vasárnap reggelén a harangok hívó szavára megtelik az Ur hajléka buzgó, vallásos néppel. — Komoly arczczal siet apraja és nagyja az Isten házába. El nem mulasztaná senki a templomi órát. A buzgó imádság az egekig hat fel. A munka megszűnik e napon; láрма, szekérszörgés nem hall-

ható ekkor. A vasárnap délutánokat s még inkább az estvét az ifjak a családi körben töltik el, istenkáromlás, erkölestelen élet: ismeretlen fogalmak. Ha pedig mégis akadna a nyáj közt egy eltévelyedett juhocska: kérlelhetetlen szigorral ítélkezik felette a bölcs presbitérium. — A házasfelek között szeretetteljes egyetértés uralkodik. S ne is próbálná fejét felütni köztük az egyenetlenkedés, mert az ilyenekkel brevi manu rövidesen, rövid kézzel szokott elbánni a konzistorium.

De hadd álljon itt néhány szemelvény, ama régi jobb idők jellemzéseül, az akkori jegyzőkönyvekből. Megláthatjuk azokból, hogy minő árguszemekkel örködték őseink a nép erkölce felett.

„A káromkodó és egyéb tánczosoknak, büntetésüknek formája e legyen: Vasárnap reggeli praedicatio előtt nyaka, keze a kalodába tétetvén, a praedicationak fogytaig ott szenvedjen, kijövé pedig, az egész gyülekezet előtt csapattassék meg.”

„1737. A legények 50, a leányok 40 botbüntetés terhe alatt tiltattak a vasárnapi tánczolásról. Az ifjak erre magukat sajátkezű aláírásukkal is kötelezték.”

„1737. Káromkodásért Gyenes Erzsébet 40 pálczára íteltetett, mely büntetés alól megengedett neki magát 10 forint azonnali lefizetésével megváltani.”

„1767. ápril 5. Határozat: „a ki konszistoriumba hivatik s vakmerőképen meg nem jelenik, úgy tartassék, mint fukar. Ha pedig presbyter és hivatva sem jelenik meg: kicsapattassék.”

„1768. decz. 22. Kőrösi Csapó János, hogy ha tovább is a templomot vakmerőképpen elmulasztja és a tanítóval gyűlölködik: az ekkleziiai tanácsnak végzete szerint, halottja történvén, Szamár-

temetéssel temettetik, vagy másképpen is, a mint illik, büntettedik.”

„1768. Kovács Marezi s felesége együtt élni nem akarván, a férfi 12, a nő 24 botot kapott, minek folytán mindkettő kézbeadással kötelezte magát a további békés együttlakozásra.”

„1768. Gergely Tolvaj János a csüriből buzát, zabot lopott s a bíróság által 24 pálczára büntetett, de megnyerte, hogy a fenyíték rajta 4 fnt azonnali lefizetése árán végre nem hajtatott; mindazonáltal a kőrösi templomban könyörgés alkalmával egyszerű felállással kövesse meg az Istent és az ekklezsiát.”

Mindezeket pedig megírva találhatjuk Batta György előbb berzétei, jelenleg pedig simoni-i ev. ref. lelkész urnak a berzétei egyházzól írott monografiájában szóról-szóra.

Hová levétek régi jó idők?!... Ime, az óra mindjárt éjfelet mutat, midőn én — e sorokat papírra vetve — elgondolkozom a múlt és a jelen nagy különbségein: vasárnap este lévén, a korcsma felől részeg kurjongatás zaja szűrődik át ablakaimon. Istent káromló, rút szidalmazások verik föl az éjszaka csendjét. — Hol vagy te, régi presbitérium, hogy reggeire kelvén, — kalodába tétetnéd a vakmerő rakoncátlankodókat, s templomból kijöven, megcsapatnád őket?!...

Alusszátok, ugy-e, csendes álmotokat künn a temetőben? Nem is volna jó tinétek visszakerülni hozzánk, ez erkölestelen világba! Pihenjete békén az Urnak nevében.

Nemes Elek.

TÁRCZA.

A kardoskuti harangok.

Irta: *Keviczky László.*

A tiszteletes ur arcza ragyogott az örömtől. De hogy is ne? Legbuzgóbb óhajta teljesült, mit már nem is gondolt elérhetőnek, de utána törekedni azért nem szünt meg soha; most meg volt végre. A falunak, az ő szegény eklézsiájának ujdonatuj harangjai érkeztek. Ujak — mondom — mert régi is volt egy, olyan „kis kaliberű”, szokta mondani a tiszteletes ur, melyet valamikor valakitől ajándékba kapott az egyház; ugy tetszik, hogy valamely fölparcellázott uradalom majorjából került a falu karsu tornyába. Párja is volt, egy bus kongásu nagyobb harang; de azt odaadták az öregek akkor, mikor a fiatalok is elmentek, mikor „Kossuth Lajos azt izente...”

A kis harangot megszokták. Senkinek sem volt ellene kifogása. Az elhunytak nem hallották, az élők pedig tudták, hogy harang az; azért van a toronyban. Csak a tiszteletes urat bántotta az a „gyermekes csilingelés”, mely ugy hangzott, mintha mondogatná: „csintalan-csintalan”. Régen volt az, gondolja magában s ilyenkor vissza mondta neki: „haszontalan, haszontalan...” Most végre megszü-

Az önbizalomról.

Ha e lap kedves olvasói előtt azt a kérdést tenném fel, hogy: *mi az önbizalom?* azt hiszem, hogy így kevesen tudnának rá helyes feleletet adni. Veszem azért magamnak a fáradságot, hogy egy kissé bővebben foglalkozzam a kérdéssel. Van egy közmondás, mely így szól:

„Segits magadon s az Isten is megsegít.” Ha e közmondással egy kissé részletesebben foglalkozunk, rájöhetünk arra is, hogy mi az az *önbizalom*, mert megtaláljuk és belefoglalhatjuk a tételbe a munkát, a kötelességek teljesítését s az Istenbe vetett hitet is.

Segits magadon!... Más szóval dolgozz!... Ne várd, ne reméld a segedelmet, a biztatást mindig másoktól, hanem állj ki önelhatározásodból és dolgozz. Intézd te a magad sorsodat s ne csak ne várd, de ne is tünd, hogy mások biztassanak és intézzék a te dolgaidat, mert ha teljesítetted kötelességedet, akkor okvetlen czélt érsz — boldogulsz — az Isten is megsegít!

Mit? Hogyan? Hol? Mikor dolgozzam? stb. kérdéseket fel se tedd, azokra feleletet se várj, mert ha van akaratod és erős elhatározásod, akkor saját magad, a cselekedeteiddel czáfolod meg a kérdéseket. Fogj csak munkához s végezz annyit és ugy, a mint azt felfogásod szerint a legjobbnak látod, mert az önmagunkban levő erős elhatározás, kitartás a munkában, vagy más szóval; *az önbizalom* nemesak örömet és meglegedést, de kenyeret és közbecsülést is szerez.

Igaz, hogy a testi és lelki erő egy magában

nik ez a boszantás s lesz ékes zene a paplak közelében.

Ott volt letéve a torony lábánál a két uj harang. Körülötte játszadoztak a nyughatatlan iskolás fiúk, meg-megérintve ujjaikkal a fehérlő fényes ércztömeget, mely nemsokára fönt lesz a toronyban. De hogyan is viszik azt föl? Hiszen nagyon nehéz lehet, meg azután megkondul utközben s lesz nagy ijedelem a lakosok közt! (Már tudniillik mindenki azt hiszi, hogy más fog megijedni; hisz mind talpon voltak a hivek.)

— Mikor fogják felhuzni? — kérdeztették egymástól.

— Még ma. Azt hiszem, mindjárt. Már jön is a tiszteletes ur.

Csakugyan. A lelkész, hona alatt iratokkal, könyvekkel, kilépett a parochia kis ajtaján s a presbiteri gyűlésbe tartott. Szembetalálkozott ünnepiesen felöltözött leányakkal, ezek koszorukat, pántlikát, kendőket hoztak a harangok felékesítésére. A tiszteletes ur szeliden mosolygott rájuk s jóváhagyólag intett fejével. A pajkos iskolásfiukat pedig gyöngéden megfenyegette ujjával, hogy ne szeleskedjenek.

— Vigyázzatok — ugymond — baj ne essék a harangban. Azok kissé megszeppentek, hogy — lám — olyan félteni való portéka a harang.

A presbitérium teljes számmal együtt volt. Már meg is állapodtak abban, hogy mit fognak kifogásolni a tiszteletes urral szemben, mert hiszen ellenzéknek csak kell lenni ebben az esetben is.

minden embernél csekélység, de jól jegyezzük meg, hogy a munka megkedvelésében, a kitartásban, az élet küzdelmeiben, a csalódásokban és örömeiben, minden más ember ereje és segítése csak olyan és annyit ér, mint a gyenge fa mellé dugott karó, a mely jó és hasznos szolgálatot tesz addig, míg ott van és a fa megerősödik, mert megvédi és oltalmazza a gyenge növényt az elhajlástól és némely sérelmekről, de fejlődését nem sietteti, nem segíti elő. Milyen lenne az ember élete, munkája és más cselekedete, ha örökké a karóhoz hasonlítható támogatóra, idegen erőre és más segítségére lenne szüksége? Ugy-e, a kis fának is csak addig van szüksége a karóra, a míg megerősödött? Mit ér az azután mellette, ha a fa kifejlődött és szilárdan áll?

Eppen így van ez az emberrel is! Kis korában szükséges is, hasznos is, jó is, kell is az utasítás, a jóra intő szó, a tanács, az oktatás stb. De ha lassankint önbizalmát felkeltettük, ha helyes alapot nyert és ebben némiben megerősödött, önállóvá lett, azután csak irányításra, vezetésre van szüksége, épen mint a fának a tisztogatásra.

Hányan vannak, kik gyermek korukban már a saját lelki és testi erejükhöz lettek utalva s mégis megéltek. Igen! mert az önbizalom, lelki és testi ereinek kifejtése, a másokénak megfigyelése az Istenbe vetett erős hittal egyesülve csoda dolgokat művel.

Minden ember a szó igazi értelmében, akkor igazi ember (legyen férfi vagy nő) ha tud bizni önmagában, ha érzi és képesnek hiszi magát arra, hogy az élet küzdelmeiben meg tudja állni helyét épen úgy, mint a sok százezerek és milliók, kik

eddig éltek és élnek, ha nem csügged el az első akadályoktól, hanem igyekeznek azon győzedelmeskedni. Ha nem merünk szembe szállni az élet küzdelmeivel, akkor mire jó a mi életünk? Ha mindig azt várjuk, hogy másoktól kapjunk egy kis segítséget és segédelmet, akkor kinek és miért élünk?, mert tudhatjuk s ha nem tudnók, tanuljuk, vagy jegyezzük meg azt, hogy rendezett államban senkinek sem szabad éhen meghalni. Az ilyenekről is gondoskodni, nekik munkát adni vagy fentartásukról másképp gondoskodni az államnak épen olyan kötelessége, mint az adó és más ügyek intézése.

De nem! Így gondolkozni nem szabad, annál kevésbé ezt bevárni vagy megkísérteni, hisz mindnyájan anyától születünk, az Isten mindnyájunknak adott értelmet a főbe... vért az erekbe, Isten mindnyájunknak atyja, tehát önbizalmunk is van, vagy lehet mindnyájunknak.

Igy tehát bizzunk önmagunkban s fejtsük ki testi és lelki erőinket úgy a mint kell és Istentől adatott. Ne csüggedjünk, ne lankadjunk el, hisz őseink is küzdöttek, nekik sem repült a sült galamb a szájokba. Küzdelemmel és kitartással értek el nagy czélokat és arattak diadalokat az élet küzdelmeiben és ellenségeiken.

Hol kezdődjék az önbizalom felkeltése és meddig tartson? A gyermek korban és tartson addig míg él. A gyermek korban a szülők, később a társadalom és az élet tanít meg az önbizalomra.

Hány gyermeket és azután fiatal embert tett és tesz tönkre az, hogy az apa, az anya, a bátyja, a rokonok és más jóakarók megtesznek és elvégeznek helyette olyan munkát, a mit ő is elvégezhetne? Hányan vannak, a kik pénzzel s egyéb-

A lisztet is két malomkő csinálja! Meg azután a magunk forma ember ott tanul, a hol az okosabb megszorítottván, kivágja magát. Nagyon épületes dolog az! Kivált az olyan okos ember, mint a tiszteletes ur, ki már közel harmincz éve közöttünk van s mindig jól ment minden; nem kicsi dolog az!

Fel-felemlegetik a tanácstagok a tiszteletes ur életének sorját. Még papsága kezdetén, fiatal korában, milyen bölcsen oldotta meg azt a nehéz kérdést, mely miatt annyi baj volt az elődjével! Arról volt szó, hogy tekintettel a soká tartó szárazságra: kell-e imádkoztatni a templomban esőért, vagy még várjon egy kicsit a lakosság? A gyűlés két pártra szakadt volt, a mi másként nem is lehet ősidőktől fogva, legfeljebb, ha még egy harmadik párt keletkezne. Az esőpártiak paraplikkal jöttek s ezeknek érvelése hatásosabb volt. A „jó idő“ pártiak beszédéből kiritt a magánérdek, az önzés. Kinek a szé-nája volt veszélyeztetve, kinek a vásári utja, azon esetre, ha esőre fordul. Ezek azzal érveltek — s nem minden eredmény nélkül — hogy esőért imádkozva, megeshetik, hogy majd az esőzés „jogérvényre fog emelkedni“ — ha pedig kértük, nem szólhatunk ellene. Már-már kitörőben volt a baj. Az erősebbnek látszó esőpártiak szavazást követeltek.

Az elnöklő lelkészen volt a sor, hogy döntsön a kényes kérdésben. Szavazásra nem volt szabad az ügyet bocsátani, de azért tisztában volt a teendők iránt. Az sem volna helyes, ha a pártok vala-

melyike megneheztelne rá. Fődolog a közmegelegedés.

— Az a kérdés — mondja az elnöklő lelkész — hogy esőért történjék-e imádkozás, vagy ne történjék? A vélemények megoszoló lévén, nem lehetünk eléggé óvatosak, — tisztelt presbitérium — nehogy valaki is kárát vallja. Én tehát, mint elnök, indítványozom: mondja ki a tanácsülés, hogy ez az ügy — most az egyszer — a jó Isten tetszésére bízatik.

A javaslat általános helyesléssel fogadtatott, mindkét felől megnyugodtak s nem volt okuk megbánni.

Csakhogy az régen volt s a dolognak hire is ment; de azóta alig volt alkalom nevezetesebb kérdésben dönten. Még is egyszer. Mikor a torony felemeléséről volt szó. Az inspektor indítványozta, hogy a templom tatarozásával emeltessék a torony egy kisé magasabbra. Jó, hogy ott volt Kapros Péter, az beadott az indítványnak azzal az argumentummal:

— Nevetséges dolog, egy tornyot felemelni! Ki fogja felemelni? Hiszen az nagyon nehéz!

— Ugy van — zúgták mindenfelől. Nem is lett abból aztán semmi.

Most, hogy az új harangok megérkeztek, itt a fogaskérdés: hogyan kelljen azokat fölszállítani a toronyba? A torony 60 láb magas, azt ember fel nem éri, talán, ha élne a Kamó Marcsi, fölérté

bel segítették akkor és olyan dologban, a mit nélkülözni lehetett volna? Hányan vannak, a kik rákapatták a gyermeket akkor és olyan dologra, a mit és a mikor azt nem lett volna szabad látnia, megtanulnia, a mitől távol kellett volna tartania? Hányan vannak, a kik gyönyörködnek, ha gyermekek csufot mond és káromkodik? Hányan vannak, a kik nem szoktatják arra magukat és gyermekeiket, „hogy krajczárból lesz a forint.“ És így tovább.

Az erkölcsi bűnök nem olyanok, mint a természetben az eső, hanem olyan, mint a hegyről lezuhanó hótömeg — lavina — mely kedvező időben nemesak lecsuszik, hanem rombol és pusztít is. A rossz úgy fejlődik és nő a kedvező talajon, mint a lavina, pusztít és rombol.

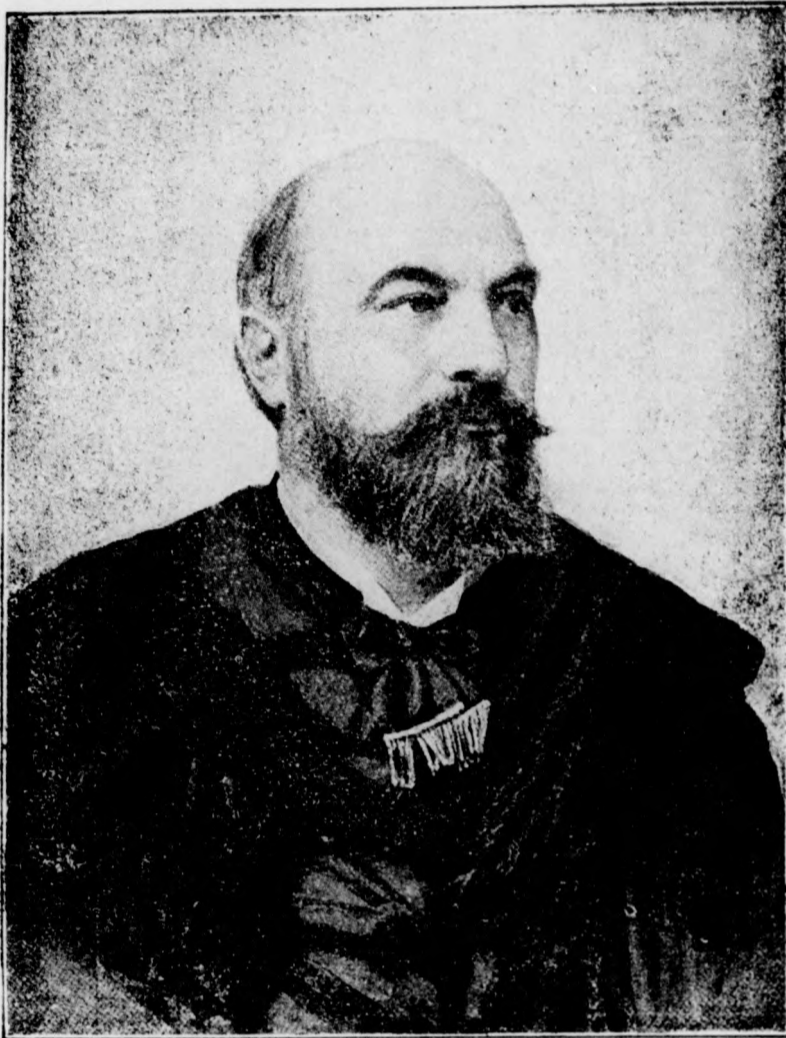
A ki figyelemmel kíséri és olvassa a hírlapokból a borzasztó híreket, itt egy gyilkosságról, ott egy rablásról, vagy

más effélékről és ezeknek okát kutatja, rájöhet, hogy mindeniknek kezdő oka a rossz nevelés, az önbizalom, a munkaszeretet hiánya lelki és testi erejének kifejlesztése az Istenbe vetett hit és bizalom csekélységében van.

Mert az az ember, a ki önerején küzdött fel magát az értelmes emberek sorába, a ki önszorgalmával és takarékoságával szerzette vagyonát, a ki bizik önerejében, a ki nem fél a munkától, az soha sem vetemedik sem a gyilkosságra, sem más erkölcsi romlásra, nem kerül sem az utszélére, sem a börtönbe.

Segíts magadon . . .

Ezen szók valódi felfogása és tudása, már csudákat is vitt véghez, hisz legyen az ember szegény, vagy gazdag, gyenge vagy erős, tudós vagy tudatlan, csak önbizalommal birjon, nyitját bírja a boldogságnak, mert a valódi boldogság nem az elért örömben, nem a kivívott sikerekben áll, hanem azon

Dr. Darányi Ignác.

volna, a ki 18 éves korában már öles ember volt, de az meghalt s magasabbra nem nőhetett. Már pedig akkora létra sines a faluban, mert az árendásé tavaly kettétört s a felét nyomban eladta. Pedig így volna a legalkalmasabb, ha valaki fölül huzná, más meg alulról tolná a harangot. No, de majd meglássuk, mit mond a tiszteletes ur, az okos ember; csakhogy azért nem engedünk azonnal.

A tanácsterembe lépő lelkész most egész vidám ábrázattal jött, a magával hozott iratesomót, könyvet az asztalra helyezte maga elé s törülgetni kezdé keszkenőjével a pápaszemét. Ugy látszott, hogy nem lesz ellenkezés, mert a hangulat örvedetes. Biztos jele a békességnek. Egy fecske is berepült a nyitott ablakon, egy-két legyecke becsalogatta. Hessegették a presbiter urak, mikor jobb odakint.

— A kegyelmes gondviselés megengedé nekünk azt az örömet — kezdé a lelkész — itt vannak rég óhajtott haragjaink. Mondhatnám: boldog szemek, a melyek látják, a mit ti láttok és fülek, a melyek hallják, a mit ti hallotok . . . Nemsokára hallhatjuk kedves harangjainknak zengzetes szavát. Mily boldogság, midőn kedves elhunytjaink kikisérésekor a harang bus szava is belevegyül a zokogásba! (Itt hideg borzongás futott végig a presbiter urakon: egy sem óhajtá, hogy fölötte zokogjanak már.) A hallgató gyülekezet szemében köny csillogott s kis ideig megható esend lett.

. . . Ergó, (tehát) az a kérdés uraim — folytatá az elnök, hogy mi módon történjék most már a harangoknak felhuzása s rendeltetési helyükre való elhelyezése? (Ugy van!) De csakhogy már idáig vagyunk; ennél a felavatásnál nem fogunk csufot vallani. Van tudomány — s vannak róla könyvek és rajzok. Valaha kedvvel tanultam a természettant, ergó most végre hasznát vehetjük. Van itt tanulságos leírás bizonyos archimedesi csavarról. Ha ezt kissé áttanulmányozzuk, készen leszünk eljárásunk mikéntjével. Nézzék, itt van az a bizonyos végtelen csavar, itt a csiga s a csigasor. Ezekre szükségünk lesz s hamar elkészítheti egyházunk munkás tagja: Faragó István ezermester. A többinél ott leszek én az utasításokkal. Meglássák kelmetek, milyen szépen és könnyen fog menni a dolog. Öröm azt látni, mikor az életre alkalmazhatjuk a mechanikát (gépezetet). Le fogom itt rajzolni az egészet.

A presbitérium csupa fül volt. Természettan, mechanika, csigabiga, marczimoges (Archimedes), védtelen csavargó . . . (végtelen csavar).

Haj-haj! De furcsa is a tudomány! Milyen dicsőség lesz ezeket elmondani az avatatlanoknak odakint . . . Olyan sugárzó arczezal hallgatták, mintha valami régi ismerőst köszöntöttek volna e tudományban.

A méla esendet ajtónyikorgás zavarta meg. Bebujt egy borzas fej a félig nyitott ajtón, a tudományos légkört beáramló szellő hozta hullámszába.

tudatban, hogy az Istentől adott testi és lelki erőket helyesen használtuk fel és fordítottuk hasznunkra. Erő a karokban, erő a szivben, erő az észben, ez tehet és tesz boldoggá. Ha ezekkel bírsz, a mások kegyelmére sem szorulsz.

Ha eltörök a kezed, lábad; ha a természetől ostobának, félszegnek születél; ha képtelen vagy tanulni vagy dolgozni, akkor számíts a mások segélyére, de ha épek tagjaid s ha parányi észt is adott az Isten, fejtsd ki erőidet, képezd ki értelmet, más szóval bizz önmagadban, élj és küzdj férfiasan, nemesen s akkor az Isten is megsegít. Az legyen a legjobb falat, a miért megdolgoztál, az legyen az igazi vagyon, a miért te küzdöttél, a mit te kerestél.

Némely ember azt hiszi önmagáról, hogy a mit tesz, az mindig jól van téve; nálánál okosabb, derekabb ember nincs a világon. Itt az önbizalom már önhihisséggé fejlődött, a mi nemcsak veszedelműs, de bolondság is.

(Folyt. köv.)

Borbély József.

Saul.

*Kő köre hull, mint sűrű zápor:
Toborzékol a vad harag!
Im, itt vérszomjas, gyilkos tábor:
Amott szelíd, vérző alak!
Im itt mint fölvert tenger árja:
Dühöng a nép... köért siet...
Amott fölzeng István imája:
„Atyám! — bocsáss meg nekik...!”*

*A hős martir kiadja lelkét...
A gyilkos nép örvöng, vadul...
A földön vérfolt, — martir emlék —
Saul csak nézi szóllanul...
Majd, mint a tigris, mely vért szagol:
Szilaj haraggal ront elő...
A csendes házakba behatol
Könyörtelen a nyers erő!*

*Oh, szegény, szegény keresztyének!
Üznek, mint véreb a vadat;
Mint kis mécs láng elhal az élet:
Ködarabok sulya alatt! —
Föllobog a máglyáknak lángja
Fénye perzselőn messze sít...
Véres kereszt a mártírt várja
Jérusálemben mindenütt!*

*A vérszomjas nép: bosszus átok!
— Vér foly az uton, utfelen...
A szenvedély kap újra lángot,
A hol csak Saul megjelent!
Szól, zug dühöngve: „Rajta, rajta!”
Duló viharként jár elől...
S tábor, — mint az ég haragja —
A védtelen életre tör!*

*Oh, Jézus! — ki neved kimondja!
Oh, kit Szentlélek lelkesít...!
Legyen szabados, legyen szolga:
Érzi sok kin gyötrelmeit!
A börtönök már telve vannak;
Benne: férjek, nők, gyermekek!
S vérző korbácsot, bárha kapnak:
Büszkén viselik a sebet!...*

— Kérem szépen a „gyűlés urakat” — már fönt vannak...

— Kicsodák? — kérdé szigorú tekintettel a tiszteletes elnök, boszankodva a rendzavaróra.

— Hát a harangok, — kérem átosan — már éppen fönt vannak.

— Hol fönt?

— Hát a toronyba, kérem tisztelettel.

— Mit beszél maga szegény ember? Mi baja lett — Márton? — Így hívták őt, a harangozót, de a nép általán Hergó Marczinak nevezte a tiszteendő ur „ergó” szavajárásától. (Mindig úgy rendelte: ergó, harangozzon!)

— Nincs nekem semmi bajom, kérem — folytatja amaz — hiszen nem volt az nagyon nehéz!

— Mi nem volt nehéz?

— Az a két harang, aki most jött. Fölvittem a toronyba a hátamon, mert — mondok — ugyanis a helye.

E vakmerő beszédre általános elbámulás következett. Egyesek mosolyogtak, mások nyíltan kifejezést adtak megbotrányozásuknak, szörnyűködésöknek. Utóbbiak közé tartozott a tiszteletes ur is. Így csuffá tette ez az ember a mechanikát!... Pedig milyen szép lett volna! Már most mi lesz? A váratlan fordulat pillanatnyi zsongás támasztott, azután csend lett ismét.

Csak a kurátor tért magához hamar.

— Hásze, — ha már így van, akkor menjünk, minek ülünk itten?

— Megálljunk! — szól az elnök — még nem határoztunk. Hozzon határozatot a gyűlés. Mondja ki — teszem fel: „Aki föl tudta vinni harangjainkat, az könnyen le is hozhatná ezeket, minek következtében azok kezelése ilyen emberre nem bizható.”

— Helyes! Ugy van! — kiáltják innen is, onnan is. — Elcsapjuk a Marczit...

Horgas Gyurka azonnal a sógorát ajánlotta a harangozói állásra; annak a bátyja a taresai harangozó testvérének a lányát bírja, — a' jó lesz!

Dudás Mihály azonban a vejét ajánlotta, ki most tehénpásztor, de a gulyájának colompja elhallik messze földre...

— Nem úgy urak, — szól az elnök szeliden. Ne kegyetlenkedjünk e mai nevezetes napon. Ha már megtörtént, hát megvan. Jelentse ki a presbiteri gyűlés egyelőre, hogy Mártonnak ezen meg nem parancsolt cselekedetét megütkezésessel veszi tudomásul: de tekintettel arra, hogy cselekedetének káros következményei nincsenek, elhamarkodása tulbuzgóságnak minősítetik; állásában ezáltal még meghagyatik, azonban az is meghagyatik neki, hogy „hivatalában” a maga feje után mit sem cselekedjék, (otthon mint magánszemély tehet amit akar); jegyezze meg magának jól, hogy eklézsiánkkal még mindig (csak!) ott vagyunk, hogy többet észszel, mint erővel.

A helyesléssel fogadott kijelentés után gyűlés tagjai a toronyba siettek ünnepélyes kondításra.

Elsendesült már Jeruzsálem...
 A gyilkoló vad kéz pihen;
 Buzgó ima Islenhez száll fel:
 Sötét börtönök mélyiben!
 Csendes minden... de forr a lélek
 S a szenvedély megszálljul...
 Hol, hol vannak még keresztyének?
 — Damaskus felé megy Saul!...

Szilaj haraggal tör előre...
 Bosszút liheg, arcza komor...
 Merőn szegzi szemét a földre,
 Mint, kit lelki vád ostromol...
 Előtte tán István alakja,
 A mint szelid imát rebeg?
 Előtte tán a nép haragja:
 A kö, a vér... máglya, kereszt?

Damaskusban halálra készen
 Keresztyének: apostolok!
 De mily csoda! — A kéklő égen
 Szemvakító fény fellobog!
 Az izmos kar ijájt lecjli
 S erőtlenül a porba hull...
 Az égi szó vádlólag zengi:
 „Miért kergetsz... Saul... Saul?“

S a földön fekvő bűnös ember
 Az égi hangra fölriad!
 Remegő, szorongó kebellet,
 Félve kérdi: „Ki vagy... ki vagy...?“
 „Én a Jézus, a kit te kergetsz!“
 — Oh mond, Uram! hogy, mit tegyek?“
 „Kelj fel!... Kelj fel!“ — aztán felelnék
 A vadként üzött emberek! —

Damaskusban halálra készen,
 — Mikép hős lelkü bajnokok —
 Várják Saull... várják már régen
 Kisebb, nagyobb apostolok!
 De mily csoda! A bosszus ember
 Jézus Krisztusról predikál!
 Nem törődik véres kereszttel:
 Nem fél ő is meghalni már!

Eltűnt szemének vak homálya!
 S bár vér foly uton, utfele,
 S bár kigyul, ég, füstöl a máglya,
 S bár vérfolt van a köveken:
 Nem, nem rettent! — szólni bátor!
 Szava dördül — zeng, hat, hevül:
 Nő, nővekszik a kicsiny tábor:
 Az Eszme él, gyujt, lelkesít!...

Nő, nővekszik, úgy mint a csermely,
 Mint a szikra, ha lángra gyul,
 Hol bosszút lihegve zug az ember:
 Ott predikál bátran Saul!
 Kö köre hull, mint sűrű zápor —
 Toborzékol a vad harag!
 Im, itt vérszomjas, gyilkos tábor:
 Amott Saul: — a hős alak!

Im, itt mint fölvert tenger árja:
 Dühöng a nép... harczra siet...
 Amott fölzeng Saul imája:
 „Atyám! — bocsáss meg nekik...!“
 Nem erőtlen, — soha a lélek —
 A verejték bár porba hull...
 Hol, hol vannak még pogány népek?
 — Damaskus felé megy Saul!

Zajzon Mihály.

Hazai krónika.

1902. ápr. 15.

Országgyűlés. A husvétii ünnepek után a képviselőház ápr. 3-án kezdte meg tanácskozásait. Előkerült a kereskedelmi tárca költségvetése melyet az új miniszter, Horánszky Nándor ajánlott elfogadásra. Beszédében azt hangsúlyozza, hogy célja az, hogy a vidékeken is teremtsen ipart, s hogy az ország érdekeit megóvja Ausztriával szemben. A kereskedelmi tárca után, a közoktatási tárca tárgyalása került napi rendre. Ennek tárgyalása iránt élénk érdeklődés mutatkozott minden párton, mert tudvalevőleg, ez alatt terjesztette be a függetlenségi 48-as párt ismert javaslatát (lásd Vasárnap 15. sz. 119. l.) az 1848. évi XX. t.-cz. végrehajtása iránt. Veress József volt megbízva a párt részéről a javaslat beterjesztésével. Beszédében, midőn azt hangoztatta, hogy hazánkban a felekezeti türelmetlenséget Rómából is szitják: olyan vihar keletkezett, hogy az elnök alig volt képes lecsendesíteni a zajongó Házat. Különösen a néppárt tombolt és azt akarta Veress Józsefre bizonyítani, hogy szavaival a pápa sértette meg. Mikor szóhoz jutott Veress szép beszéddel ajánlja a javaslat elfogadását, mert csak ezáltal valósul meg a felekezeti egyenjogúság és egyenlő teherviselés. A javaslatot 78 függetlenségi képviselő irta alá. Veress után rögtön szólásra jelentkezett a lutheránus egyház egyik felügyelője: Szentiványi Árpád, kormánypárti képviselő. Neki nem kell — úgy mond — a függetlenségi párt javaslata, mert a kormány szíven viseli a protestánsok érdekeit, s már eddig is sokat tett értük. De, mert így is nagy terhet viselnek: arra kéri a kormányt, hogy vagy egyszersmindenkorra adjon egy olyan összeget, mely által a protestáns felekezetek fentarthatják magukat; vagy, ha ez most nem lehetséges, törvény által emelje fel az állam segélyt. Wlassics, miniszter azt feleli a javaslatra hogy a 48-iki törvény megalkotóinak nem az volt a célja, hogy az egyes felekezetek egyházi vagyonát az állam elvegye. Nem ez a célja a jelenlegi kormánynak se. Hanem az, hogy ama törvény értelmében, a bevett vallás felekezetek egyházi és iskolai szükségait, a menyiben ezt az állampénztára megengedi, fokozatosan pótolja. Igéri a kormány nevében is, hogy a nagy egyházi adó leszállítása végett, megfogja tenni a szükséges lépéseket. A vitát folytatják.

A főrendi Ház ülése. Ápr. 8-án gr. Csáky Albin elnöklete alatt, a főrendek is gyűléseztek. Elsőben a főrendek tagjainak sorában történt vál-

tozásokat jelentette be az elnök. Azután a képviselőházban letárgyalt javaslatokat olvasták fel és szavazták meg. *Tisza* Kálmán emlékét jegyzőkönyvben örökítették meg s a gyászoló családhoz részvét irat küldését határozták el.

Gazdasági munkásügyi tanács. Az bizonyos, hogy a közgazdaság terén előforduló igen sok bajnak, nyomoruságnak, meg az úgy nevezett munkás zavargásoknak az volt egyik oka, hogy sem a birtokos kis gazdákat, sem a munkás osztályt nem hallgatták meg semmiben. *Darányi* földmivelésügyi miniszter most ezen a bajon segíteni akar. *Gazdasági munkásügyi tanácsot* szervezett, a melybe 12 tagnak van helye kis gazdák és munkások sorából. Ezeket a tagokat az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegítőpénztár helyi bizottságainak kiküldöttei választják meg. Célja ez új intézménynek, az, hogy mikor a kisgazdák és munkás ügyéről van szó, az ő véleményüket is meghallgassák. A népszerű miniszter ez által újabb tanujelét adta annak, hogy nem csak szóval, de tényleg is szíven hordozza a munkás- és földmives nép sorsát.

Munkásházak az Alföldön. A földmivelésügyi miniszter ur Bács-Bodrog, Csanád, Jász-Nagykun-Szolnokvármegyéknek munkásházak építésére egyenként 20—20 ezer korona államsegítségét utalványozott. Az államsegélyeket a munkás-törvény által létesített községi segélyalapok fogják kezelni, s ebből a munkások telekvételre s házuk fölépítésére fognak kapni segítséget. Bizony sok jó hajlandóságra való szíves intézkedés történik a munkások, a falu embereinek jóvoltáért s csak az, aki nem akar látni tisztán, mondja, a mostani időkben, hogy a kisemberek boldogulásáért nem történik semmi.

Krónikás.

Mai képünkhöz.

A megboldogult *Szilágyi* Dezső helyére 1902. január 27-én *Darányi Ignác* földmivelési minisztert választotta meg a dunamelléki ref. egyházkerület főgondnokává. A kerületi gyűlés elnöksége a beiktatási ünnepélyt ápril 16-án tartotta meg, a kálvintéri ref. templomban. Az egyházmegyék esperesein, lelkészein kívül vidéki és városi előkelőségek nagy számmal gyűltek össze ez ünnepélyre. Az ünnepélyen *Szász Károly* püspök tartott üdvözlő beszédet, melyet a gyülekezet éneke és *Szilágyi* Áron gyönyörű beszéde követett. Erre *Darányi* Ignác válaszolt. Beszédjében szent vallásunk iránt való forró szeretet legőszintébb szavai csendültek meg. A kötelességek egész halmazát látja maga előtt — mondván — annak lelkiismeretes munkálásán nem fog megszűnni soha. „Az 1848. XX. t.-cz. betűszerinti végrehajtását kívánja.“ Az egyház igazságos adózási rendszerét megállapítani: főkötelességének véli.

Boldog dunamellékiek, kik ily kitünőséget nyerhettek egyházaik világi vezetője gyanánt. Ő nem csak polgári állásával adott diszt egyházi ál-

lásának, hanem elismert tehetségében, szentegyházunk iránt való törhetlen ragaszkodásában, buzgóságában erőt, hatalmas munkaerőt biztosít, nyújt egyházunknak. Az ő elválasztásával az igazi érdem lett jutalmazva. Örömnünknek adunk kifejezést, a dunamelléki ref.-okkal mi is, hogy az ország ma már egyedüli kálvinista miniszterét ily igazán megérdemlett, szép kitüntetés érte. Adja Isten, hogy ez új munkaterén is tegyen egyházunk oly kitünős és hasznos szolgálatait, minőket a hazának mint földmivelési miniszter tesz és tett. Istennek áldása kísérje és koronázza munkálkodását az Ur szőlőjében sok esztendőkön át.

B. J.

Világkrónika.

A hármasszövetség. *Bülow* gróf németbirodalmi kancellár a napokban Olaszországban járt és hosszasan tanácskozott az olasz miniszterelnökkel. Hazamenőben Bécsben is megállott és kihallgatáson volt a királynál. Utazása az olasz-német-magyar-osztrák hármasszövetség megújítása érdekében történt.

A bur-angol béke. Mindinkább megerősítést nyer az a hír, hogy a burok békét kötnek az angolokkal. *Krüger* elnök csak bur ország teljes függetlenségének kimondása mellett hajlandó a békéhez hozzájárulni, de a bur vezérek ebből engednek valamit.

Szocziálista tüntetések. A belga fővárosban, Brüsszelben nagy szocziálista tüntetések voltak az általános szavazati jogért. A tüntetés elnyomására a katonaságot is kivezényelték. Több haláleset és sebesülés történt.

Az oláhországi zsidókra rossz világ jár. A román kormány ugyanis szigorú törvényt hozott az idegenek ipari munkájára. Emiatt tömegesen vándorolnak ki Amerikába a román zsidók.

Elpusztult város. A Feketetenger mellett levő Csangri várost rendkívül erős földrengés teljesen megsemmisítette. A földrengés egy óra alatt hatszor ismétlődött és háromezer házat tett tönkre. Huszezer ember hajléktalan lett.

Egyházi élet.

A konvent. A magyarországi öt egyházkerület kormányzó testülete az egyetemes konvent április hó 29-én kezdi meg üléseit Budapesten. Ezt megelőzőleg 14-én és 15-én már gyűlést tartott a konvent zsinati előkészítő bizottsága; míg ápr. 17-én konventünk kiküldött tagjai az ágost. evang. testvérekkel közösen érdeklő ügyekben tanácskoztak. Dr. Bartók György püspök ezen ülésekre még 14-én Budapestre utazott.

Parádi Kálmán halála. A kolozsvári ev. ref. kollegiumnak egyik buzgó tanára Parádi Kálmán ápr. 7-én meghalt. Az elhunyt tanár hosszú időn át tanügyi előadója volt az erdélyi ev. ref. egyház-

kerületnek, s mint ilyen igen hasznos szolgálatot tett az egyháznak s a tanügynek. A mult szeptember elején, 30 évi buzgó szolgálat után, nyugalmába vonult. Földi nyugalmát hamar megzavarta a halál, de annál csendesebb lesz mennyei nyugalma. Halálát családja tagjain kívül ismerősei, tanítványai gyászolják.

Majláth püspök hálája. Egyik kolozsvári újság azt írja, hogy az Erdélyrészi Kárpát Egyesület a tudományos pályára készülő, szegénysorsu székely ifjak számára Kolozsváron egy benlakással egybekötött étkező helyiséget akar létesíteni. Az erdélyi főurak nagyon pártolják az eszmét s hogy megvalósulhasson, *Majláth* püspök közbenjárására a szent Józsefről nevezett fiuintézetet e célra át fogják alakítani. A Kárpát Egyesület célja bármilyen nemes is, de ha ebben a formában jelenik meg: mi egy cseppet sem lelkesedünk érte. Azért nem, mert ez az intézet egy háló lesz, melyben a szegénysorsu nem katolikus székely fiukat fogják elhalászni az egyedül üdvözítő kath. egyház számára. Jó előre figyelmeztetjük hitünk sorsosait, hogy ne menjenek lépre, mert könnyen megtörténhetik, hogy gyermekeik beleesnek a *Majláth* püspök hálójába.

A pápa könyvét nem szabad olvasni. XIII. Leó pápa még püspök korában egy könyvet irt volt a boldogságos szűznek szent nevérol. A könyv bizonyára nem íródott az akkori pápa szája ize szerint, mert olvasásától eltiltották a népet. A tiltott könyvek közé került, hová az eretnekek (értsd: protestánsok) szabad munkái kerülnek. Mikor aztán később Pecci Joachim pápa lett, a szegényt úgy köszörülték ki, hogy a könyv írását ráfogták egy kanonokra. Így igazolták, hogy a pápa csakugyan csalhatatlan!

Az aradi püspök halála. Goldis József aradi görög-keleti román püspök meghalt. Hosszabb idő óta betegeskedett. Mintegy hatvanezer korona vagyonát egyházának adta.

jával, külföldön is becsületet szerez a magyar névnek. De, azt se feledjük, hogy a kalotaszegi varrottasokat Gyarmathy Zsigmondné, a kolozskalotai egyházmegye főgondnokának neje terjeszti külföldön.

Két vak házassága. Budapesten két teljesen világtalan ember lépett frigyre egymással. A férj Popatovszky János 26 éves kosárfonó, az asszony pedig Szikora Anna 22 éves kefekötő. Mind a kettő a vakok országos egyletének műhelyében dolgozik. Az egylet vezetősége a fiatal párnak száz koronát adott nászajándékkul.

A tüdővész Magyarországon. Az országos statisztikai hivatal az utolsó népszámlálás adatai alapján elszomorító kimutatást közöl arról, hogy hány tüdővész beteg van Magyarországon. A kimutatás szerint Magyarországon évenként hetvennyolcvanezer ember hal meg tüdővészben, a tüdővész betegek száma pedig négyszázezer.

Szabad-e, a leányt erőltetni, hogy kihez menjen férjhez? Nem szabad. A kassai kir. ítélő tábla elé került egy házassági válóper, melyben a nő azért kérte a házasság felbontását, mert anyja erőltette, hogy ahoz menjen férjhez, a kit nem szeret. A tábla felbontotta a házasságot, mert az erőltetéssel a leányra lelkiényszert gyakoroltak. Sok szerencsétlen házasság kötött már az összebitoronálásokból. A szülők jól teszik, ha gyermekeik boldogságát nem rontják meg az érdekházasságokkal.

Gyilkos mostoha. Varsányban Hábor András, mint özvegy ember és két gyermek atyja, hét évvel ezelőtt feleségül vette Rigyóczi Agnest, a ki mostoha gyermekeit kinczta. Hábor ezt megtudta, mire éles szóváltás kelt a házaspár között. Háborné most boszúból a két gyermeket a kutba dobta, a hol holtan találták meg őket. A csendőrség letartóztatta a gyilkos mostohát, a ki tettét beismerte.

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak. A 13. számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: *Máté IX. 12; Lukács IV. 23.*

Helyesen fejtették meg. Barabás M. (2), Lukács A. (9), Szabó F.-né (6), Kis A. (1).

A Vasárnap olvasóinak. *Bibliai kérdéseket az eddig közölt alakban, lapunk olvasóitól szívesen veszünk és a beküldők nevei alatt közölni is fogjuk. A kérdéseket felelettel együtt, e rovat vezetője címére tessék beküldeni.*

Vegyes hírek.

Kalotaszegi varrottások Londonban. London egyik legélénkebb utcájában, egy divatüzletbe kalotaszegi varrottások, nevezetesen: színes himzésű asztalterítők, ágyterítők, asztalkendők, gyermekruhák találhatók. A magyar kézimunka, mintegy angol lapja írja, nagyon tetszik az angoloknak. Szép dolog, hogy Kalotaszeg derék népe munká-

Tudakozzátok az írásokat . . . János ev. V. 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas.	márcz. 20.	Máté XXVIII. Kr. feltámadása után lett dolgok.
Hétfő	„ 21.	Márk. XVI. Kr. megjelenése feltámadása után.
Kedd	„ 22.	Luk. XXIV. Mi történt Kr. feltámadása után.
Szereda	„ 23.	János XXI. Kr. megjelenése és beszéde Péterhez.
Csüt.	„ 24.	Róm. lev. III. Mi által történik a megigazulás?
Péntek	„ 25.	Péld. I. A bölcsesség és jó könyvek haszna.
Szombat	„ 26.	Zsolt. I. Istenfélő és — istentel-n állapot.

* A ki **tíz bibliai kérdésre**, helyes feleletet küld be, annak lapunkat egy negyedévig **ingyen** megküldjük. Megfejtéseket (egy levelező-lapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** címére (**Kolozsvár**, ref. theológia 5-ajtó) tessék elküldeni.

Nyomatott az „Ellenzék” könyvnyomdájában Kolozsvárt.

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.*

Pál, melyik apostol-tanítványt nevezi — „saját szívének.”

. . . . **Jézus a bűnösek is magához fogadja . . .**

Luk. XV. 2.